

FENOMENOLOGIA POLSKA

Roman Ingarden
i jego uczniowie

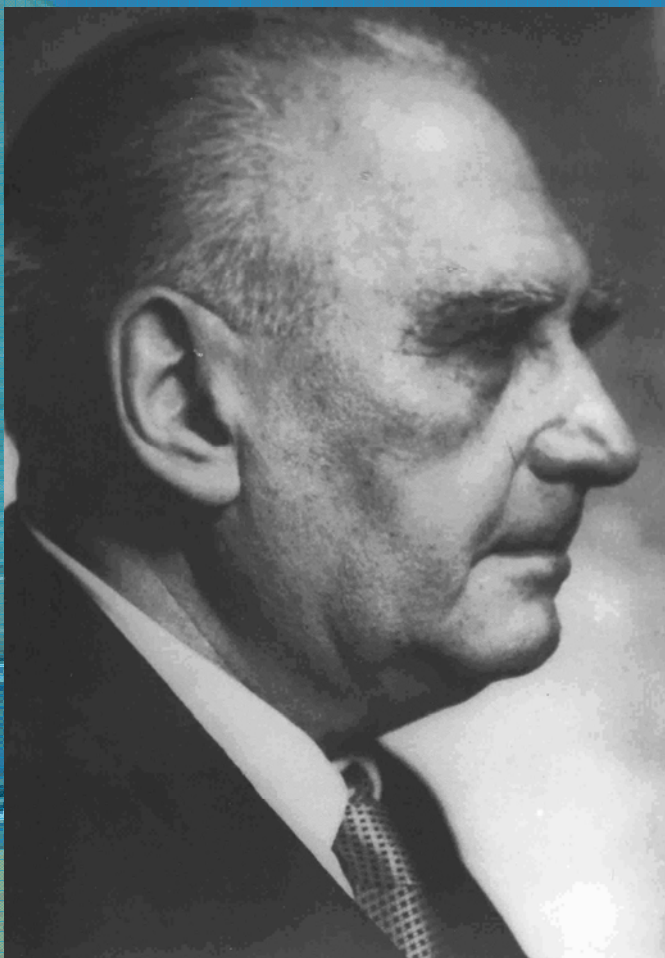
Artur Andrzejuk

Plan wykładu

- Roman Ingarden
- Fenomenologia Edmunda Husserla
- Tzw. „druga fenomenologia” – Ingardena
- Uczniowie Ingardena
- Fenomenologia dzisiaj

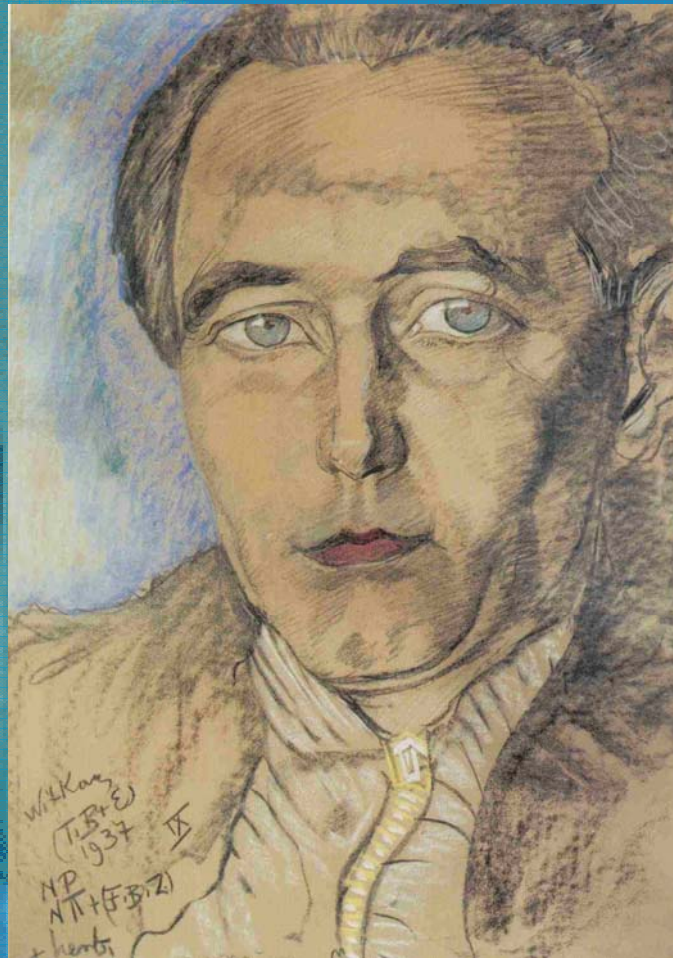

Roman Ingarden

- Ur. 5 lutego 1893 we Lwowie
- Studia filozoficzne u Kazimierza Twardowskiego
- Studia w Getyndze u Edmunda Husserla; doktorat i przyjaźń z Edith Stein
- *O pytaniach esencjalnych*: Habilitacja we Lwowie
- Druga fenomenologia - *Spór o istnienie świata*
- 1950-56 - zakaz pracy naukowej
- 1963 Emerytura
- Śmierć 14 czerwca 1970

Prace

- **Essentiale Fragen, 1925**
- **Das literarische Kunstwerk, 1931**
- **Studia z estetyki, 1957-1970**
- **U podstaw teorii poznania, 1971**
- **Książeczka o człowieku, 1972**
- **Spór o istnienie świata, 1947-1974**

Fenomenologia

- EDMUND HUSSERL
(1859-1938)
- Antypsychologizm
- Bezzałożeniowość
- Oczywistość
- „Eidetyczność”
  - Redukcja transcendentálna („branie w nawias”)
- Idealizm transcendentálny

Uczniowie Edmunda Husserla

- Max Scheler
- Alexander Pfänder
- Martin Heidegger
- Dietrich von Hildebrand
- Edyta Stein (późniejsza św. Teresa Benedykta od Krzyża)
- Maurice Merleau-Ponty,
- Roman Ingarden

Spór o istnienie świata

HUSSERL

- Istnienie świata realnego tylko domniemane, gdyż istnienie rzeczywiste nie jest żadnym „sposobem istnienia”

INGARDEN

- Istnienie świata realnego jest czymś pozytywnym, różniącym się zasadniczo od istnienia intencjonalnego.

Druga fenomenologia

- 1) Analiza istnienia czasowego i stwierdzenie niewątpliwej czasowości przeżyć świadomych
- 2) Czystą świadomość człowieka uważać można za pojedynczy przedmiot
- 3) Niesamodzielną bytowa podmiotu wobec realnego podmiotu psychicznego

Fenomenologia jako metoda

z powrotem do rzeczy samych (fenomenów)

- *Redukcja fenomenologiczna* (wyłączenie, “epoché,,)
  - wyłączenie wszystkiego, co subiektywne;
  - wyłączenie wszystkiego, co płynie z różnego typu teorii, jak hipotezy, dowody,
  - wyłączenie wszelkiej *tradycji*;
- *Redukcja eidetyczna* (przedmiotu)
  - Wyłączenie istnienia przedmiotu
  - Wyłączenie tego, co nieistotne

Uczniowie Ingardena

- Danuta Gierulanka (teoria poznania, filozofia matematyki, psychologia),
- Andrzej Póltawski, (teoria poznania),
- Józef Tischner (antropologia),
- Maria Gołaszewska (estetyka),
- Władysław Stróżewski (estetyka i ontologia),
- Adam Węgrzecki (aksjologia),
- Antoni B. Stępień (metafizyka, teoria poznania, estetyka)

Danuta Gierulanka

(1909–1995)

- Matematyk
- i psycholog z wykształcenia
- Od 1958 w Katedrze Ingardena w Krakowie
- Teoria poznania
- Filozofia matematyki
- Podstawy psychologii

Andrzej Póltawski (1923)

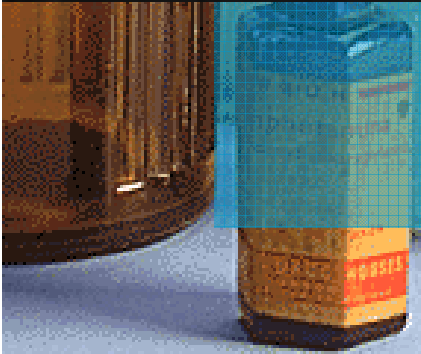
- Studiował przed 1950; po 1957 pracował u Ingardena
- 1973-93 w Akademii Teologii Katolickiej
- Zajmował się teorią poznania i działania
- Mąż dr Wandy Póltawskiej

Józef Tischner

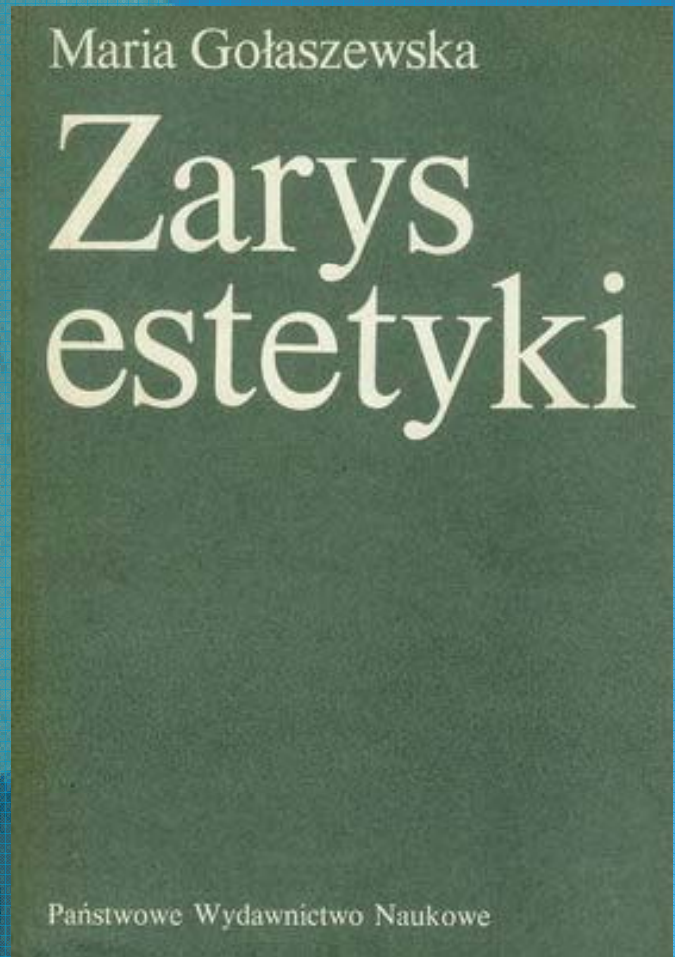
(1931 - 2000)

- Studiował i stopnie zrobił w różnych miejscach, ale u Ingardena
- W poglądach filozoficznych ewoluował od fenomenologii przez egzystencjalizm do pewnej postaci heglizmu
- Nieprzejednany wróg tomizmu w Kościele

Maria Gołaszewska (1926)

The image shows the cover of the book 'Zarys estetyki' by Maria Gołaszewska. The cover is dark green with white text. At the top, the author's name 'Maria Gołaszewska' is written in a small font. Below it, the title 'Zarys estetyki' is written in a large, elegant serif font. At the bottom, the publisher's name 'Państwowe Wydawnictwo Naukowe' is written in a small font. The book is placed over a background of laboratory glassware, including a large glass bottle and a smaller amber-colored bottle.

Maria Gołaszewska
**Zarys
estetyki**
Państwowe Wydawnictwo Naukowe

- Uczennica i współpracownica Ingardena (wszystkie stopnie uzyskała pod jego kierunkiem)
- Interesowała się przede wszystkim estetyką, a także filozofią człowieka i aksjologią.

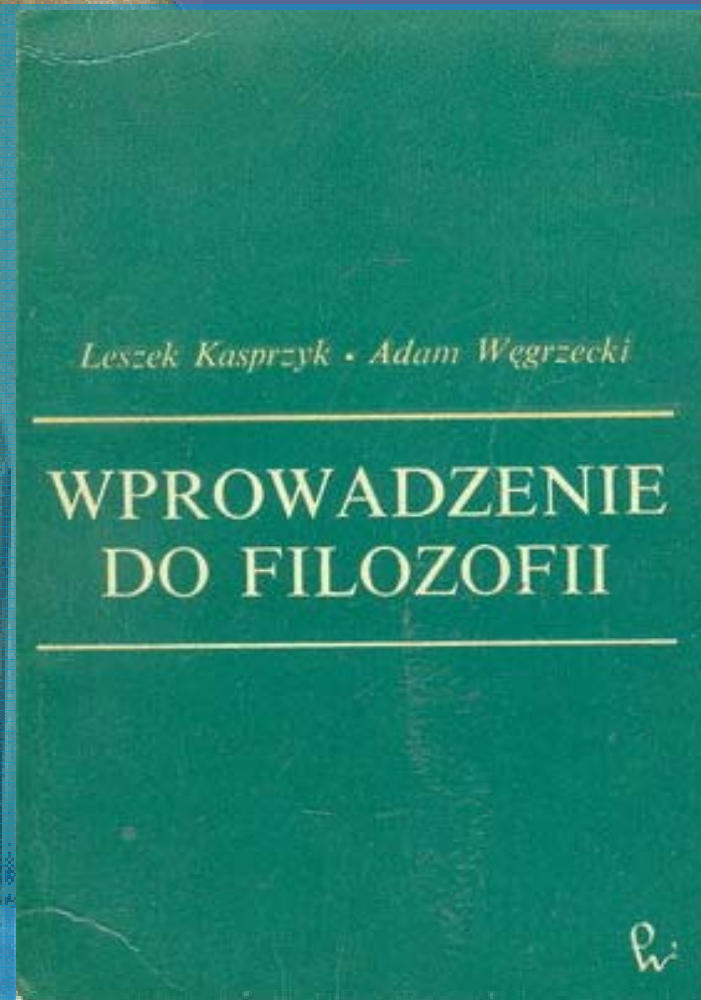
Władysław Stróżewski

(1933)

- Studiował na KUL pod kierunkiem Swieżawskiego i Krapca
- Od 1957 na UJ
- Specjalizuje się w estetyce (gdzie łączy ujęcia klasyczne z myślą Ingardena); ostatnio skupia się na zagadnieniach klasycznej metafizyki

Adam Węgrzecki (1937)

- Student Ingardena po 1957 r.
- Pracował w Akademii Ekonomicznej w Krakowie z Leszkiem Kasprzykiem
- Zajmuje się szeroko pojętą filozofią człowieka oraz fenomenologiczną aksjologią.
- Był aktywnym popularyzatorem fenomenologii

Antoni B. Stępień (1931)

- Spotkał Ingardena na KUL po 1950
- Specjalizował się w teorii poznania
- Łączył fenomenologię z tomizmem („tomizm w niektórych sprawach fenomenologizujący”)

Karol Wojtyła i fenomenologia

- Habilitacja: *Ocena możliwości oparcia etyki chrześcijańskiej na założeniach systemu Maxa Schelera*
- Książka: *Osoba i czyn*

Gogacz o fenomenologii Wojtyły

Ks. kard. Karol Wojtyła nawiązał do filozofii podmiotu i uczynił z niej, tak sędzę, sposób mówienia ludziom o człowieku, o jego zadaniach i godności. W języku i założeniach tej filozofii tłumaczył, czym jest miłość, odpowiedzialność, życie szlachetne, religijne, kim jest Bóg. Uczynił więc z filozofii podmiotu narzędzie działalności duszpasterskiej. Tylko tak rozumiem decyzję tego świetnego intelektu na uprawianie modnej filozofii podmiotu.

Fenomenologia dziś (Zamiast wniosków)

- Teoria poznania
- Estetyka
- Filozofia człowieka
- Etyka